

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. Quæ sint circumstantiæ, quæ concurrere debent, ut correctio cadat sub præcepto?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

folùm peccantem, sed & alios ejusdem O. dimis. Unde August. optimè in Epist. ad Plabem Micones...

Secundo, quia ex peccato nimis publico multo provocatur ad peccandum; & ideo sub præcepto cadit, ut non prius aliquis ad denunciationem procedat...

Tertio, quia licet regulariter sit utilis Religioni etiam in peccatorum punitione: id tamen absolute non procedit, quando etiam sunt occulta...

Tertia conclusio: Præceptum correctionis fraternæ est præceptum affirmativum. Ita docet D. Thomas 2. 2. q. 33. art. 2. & in Disput. art. etiam 2. ubi supra. Pro qua conclusione suppono...

Præcepta alia sunt affirmativa, alia negativa; quod inter ea distinctio est...

CAPUT VI.

Quæ sint circumstantiæ, quæ concurrere debent, ut correctio scadat sub præcepto?

Quarta. & quam sit difficile assignare circumstantias requisitas, ut correctio fraterna obliget sub præcepto. Has autem circumstantias, ut inquit D. Thom. dicto art. 1. in Disput. non est possibile determinare sermone...

Septem assignantur conditiones, quæ non solùm

randum prudenter, sufficit probabile & prudens seu circumdiciendum: quia cum multa peccata sint, quæ vix stantia possunt evidenter cognosci, quamvis probabiliter, & maxime prudenter ex circumstantiis...

Secunda circumstantia est, si constet proximum ab illo peccato non respicisse, nam ut bene advertit Sylvester verbo, correctio. num. 2. correctio non est necessaria faciendâ, nisi de peccato, in quo quis peccaverat, aut quod aliqui commissurus videatur...

Tertia circumstantia est, ut sit spes, correctio nem fore utilem; quia si non est spes certa vel probabilis, non obligatur ad correptionem; quia ut colligitur ex doctrina D. Thom. dicta q. 33. art. 2. quod non est ex præcepto necessarium, nisi ut conducat ad aliquem finem...

Sed dubium est, an sit necessaria certa spes, quod correctio sit futura utilis, vel sufficiat spes dubia? Cajet. in Summa, verbo, correctio. tenet, non sufficere dubiam, sed necessariam esse certam spem.

Quarta circumstantia est, si non timeatur proximus evaluatur absolute ex nostra correctione deterior. Quia quando quis nihil se effecturum apud proximum judicat, immo illum deteriorem evaluatur, si corripatur; tunc enim certum est, non teneri quempiam contempere proximum...

Quinta circumstantia excusans à correctioe fraterna est, quando prudenter judicatur ab alio sufficienter corripendum, vel sua sponte se emendaturum.

IN IESU Spirit. II

dilectio... diligens... nihil aliud... aliud ex... quod... hoc... per... in quo... opem... bonum est... peccatum... vel... in alio... et... rationem... homo... peccato... ratione... Thom. in... ibi... is correctio... q. sem... duplex... nam... famæ... con... loc... frater... it, concien... nem frat... deinde qu... aliter frater... pendit... , ut public... licam de... er parerent... vitari on... e est neces... opert alior... bona facta... e secundum... um, quæ... bona facta... ana officia... a. Et ideo... nomine: hoc... osantur... qui abloque... iartum; ita... pendit... publican... ia; quia... multoies... s videri... are. Unde... rsum fra... iam ami... e necessa... Primò, ad... edentes, ... que non... solùm

mendaturum; tunc enim non tenetur eum corripere; ut nota Cajet. in Summa, verbo, *corruptio*. Et probari potest à simili: Quemadmodum enim non tenetur aliquis exhibere elemosynam corporalem ei, cui novit ab alio subventurum ita; ita pariter in nostro casu.

Sexta circumstantia. Si non adfit spes, in alio tempore, & meliori opportunitate futuram nostram correctionem fructuosiore proximis; tunc tenetur ipsum ita im corripere, alias consultiss. esset in aliud tempus differre. Ita D. August. *de Civit. Dei lib. 1. Cap. 9.* & D. Thom. *dist. 4. q. 33. art. 2.* & communiter alii Theologi in 4. *dist. 19.* Quia cum correctio fraterna ordinetur in profectum spiritualem proximi, qui correctionem differt ob majus bonum fructus, non facit contra præceptum correctionis.

Septima circumstantia. Ut peccatum sit mortale, vel saltem veniale, tale ex quo imminet ei periculum peccandi mortaliter; nam ad correctionem venialis simplicis, nullus tenetur.

Utrum tenemur corripere proximū constitutū in periculo peccandi venialiter

Dubium tamen oritur, an sit obligatio corripendi, quando frater solum est in periculo peccandi venialiter? Aliquorum opinio tenet, esse obligationem sub veniali corripendi proximum, quando est in periculo repetendi veniale peccatum ex consuetudine.

Hujus sententiae fuit Sotus *lib. de regendo seculo. q. 2. concl. 3.* Cajet. in *Summa*, verbo, *correctio*, & alii non contemnendi Auctores. Communis vero est contraria sententia, scilicet non esse obligationem corripendi fratrem ob solum periculum repetendi peccatum veniale. Hanc sententiam tenet Sylvest. *verbo. correctio. q. 1. & B. nes. 2. 2. q. 33. art. 2. dub. 2.*

In hac dubitatione certum est, neminem (si de privatis hominibus loquamur) teneri sub mortali ad correctionem venialis peccati; nam peccatum veniale quodcumque illud sit, est miseria levis, & ita non erit mortale omittere correctionem hujusmodi; secundò videtur valde durum obligari quem etiam sub veniali, ad corripendum fratrem constitutum in periculo repetendi veniale peccatum; potius enim causaret turbationem in communitatibus tam frequens correctio, quam utilitatem aliquam vel profectum spiritualem. De Prælatorum vero obligatione mihi placet sententia M. Bañes *loco citato*, qui duo docet. Alterum, Superiores Religionum obligari sub mortali ad reprehendas consuetudines aliquas contrarias Religioni, Quæ sententia placet viris doctis; quia permittere peccata venialia, vel defectus contra Regulas & disciplinam Religiosam, redundare potest in magnum detrimentum ipsius Religionis; Et idem sentiendum de obligatione Prælati ad reprehendum subditum fraterna correptione propter aliquod genus peccati nocivum Religioni, v. g. propter impudica aliqua verba, aut quid simile, quod Religiosos maximè dedecet.

Ad hoc non tenentur privati homines; nisi peccatum illud veniale esset proxima dispositio ad mortale. Tenentur tamen Prælati, in pluribus casibus, etiam veniales, sub gravi culpa reatu, defectu corrigere. Ad quos alios hac doctrina extendi possit, & debet.

Quæ omnia vera sunt, nisi alias peccatum veniale esset proxima dispositio ad mortale; quia tunc proximus est in gravi periculo, & necessitate. Ita Sylvest. *verb. correctio q. 1.* & alii Auct. quos citat, & sequitur P. Azorius *Tom. 2. lib. 12. Cap. 14. q. 4.* Unde non est dubium, quin aliquando peccatum veniale possit esse sufficiens materia charitativæ correctionis, etiam sub præcepto, ut bene advertit P. Suarez in *Tract. de cha-*

ritate, dist. 8. Quod quidem præceptum strictius obligat eos, qui tenentur ex officio & iustitia alios corripere; quales sunt Prælati Religionum, qui ex officio, ut eruditè advertit Magister Soto, *membro. 2. q. 2. concl. 3.* tenentur curare non solum, ut subditi vitent mortalia, sed etiam ut ad perfectionem tendant, ac præterea ut vitent impedimenta, quæ obstat ut vitentur. Quare si Prælati nimis se negligenter gerat, & maximè si defectus sint generales Communitatis, vel ex eis aliqua relaxatio alicujus Constitutionis imminet, poterit esse obligatio sub peccato mortali ad corrigenda illa.

Quam quidem doctrinam apertè docet P. Suarez, *ubi supra*, quæ obligatio ex mente ipsius merito etiam extendi debet ad alias personas, quæ in aliquibus actionibus vices Prælatorum gerunt, quales sunt Zelatores, vel illi, qui constituti sunt ad observandos aliorum defectus, quamvis ceteri de Communitate non tenentur aliorum vitam servari, neque effici exploratores vitæ aliorum; contra id quod dicitur Proverbiorum 5. *Non quaras impietatem in domo justi*, ut bene in hoc proposito docuit S. Thom. 2. 2. q. 33. *art. 1. ad 4.* Cajet. in *Summa*, verbo, *correctio fraterna*, imò neque illi, qui constituti sunt à Superioribus Zelatores aliorum defectuum, debent esse nimis solliciti ad inquirendum aliorum culpas; sed sufficit, ut beneficium correctionis impendant illis, qui sibi occurrunt, vel quorum culpa notæ sunt in Communitate, ut expressè docet D. Thom. *ubi supra*, & nos plausius in *Expositione nostra Reg. Cap. 10. dub. 2.* tradidimus.

C A P V T VII.

Exponuntur aliæ circumstantiæ servandæ in correctione fraterna

Præter dictas circumstantias, oportebit expendere alias non minus utiles ac necessarias; scilicet personæ corrigendæ, corrigentis, peccati commissi, Prælati etiam scienda est denunciatio, &c. ex his enim circumstantiis bene pensanda erit poterit colligi, quando aliquis per se, vel per alium debeat fratri emendationem curare, nam si delinquens sit persona gravis, ut potè Prælati, Senior, Doctor; & corrigens omninò sit inferior aeternæ scientiæ, &c. vel si peccatum sit contra maiorem occasionem reincidentia, à qua solus Prælati possit liberare; tunc non debet facile quis sperare fratris emendationem, poteritque in illo casu immediate Superiori denunciare denunciatione Evangelica, de qua infra.

Si vero persona corrigentis excedat in qualitatibus supradictis delinquentem, & possit illum præservare à reincidentia; tunc ex præcepto tenetur per se ipsum corrigere delinquentem, quia tunc est probabilis emendationis spes; nisi alias delinquens sit natura protervus, vel delictum talis naturæ, aut conditionis sit, ut vix ulla deo sperari possit emendatio. Nam ut bene advertit S. Thom. *de just. & iure q. 68. art. 1. contr. 2.* Quædam sunt delicta, in quæ qui sciens & prudens labitur, difficillimè solet ab eis recedere, aut revocari, ob multam animi, & mentis cœcitate, quam loquitur similia vitia secum adferre;